

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଇସ୍ତାହାରର ୧୬୦ ବର୍ଷ

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ ଏକ ସତ୍ୟ ଦଳ ନୁହଁନ୍ତି

“ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଥିବା ଅନ୍ୟ ଦଳଗୁଡ଼ିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ ନିଜେ ଏକ ସତ୍ୟ ଦଳ ଗଢ଼ିବାକୁ ଚାହଁନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କର ଏପରି କୌଣସି ସାର୍ଥ ନାହିଁ, ଯାହାକି ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀର ସାମଗ୍ରୀକ ସାର୍ଥ ଠାରୁ ନିଆରା ବା ସତ୍ୟ । ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀର ଆନ୍ଦୋଳନ କିଭାବେ ଗଢ଼ି ଉଠିବ ବା ଏହାର ରୂପରେଖ କ’ଣ ହେବ, ଏହାକୁ ନେଇ ସେମାନେ ନିଜର କୌଣସି ନିଆରା ନୀତି ଘୋଷଣା କରିନଥାନ୍ତି”, ଏହା ହିଁ ଥିଲା ୧୬୦ ବର୍ଷ ତଳେ, ଫେବୃଆରି, ୧୮୪୮ରେ ଲଣ୍ଡନରେ ପ୍ରକାଶିତ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନର ଆଦିଗ୍ରନ୍ଥ ‘କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଇସ୍ତାହାର’ର ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ (ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀ ଓ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ)ରେ ଏହାର ରଚୟିତା କାର୍ଲ ମାର୍କ୍ସ (୧୮୧୮-୧୮୮୩) ଓ ଫ୍ରେଡ୍ରିକ୍ ଏଙ୍ଗେଲ୍ସ୍(୧୮୨୦-୧୮୯୫)ଙ୍କ ସଶକ୍ତ ଅଙ୍ଗୀକାର । କିନ୍ତୁ ଇତିହାସର ବିତର୍କ, ଏହି ଦୁଇ ବିପ୍ଳବୀ ଚିନ୍ତାନାୟକଙ୍କ ଅନ୍ତେ ପୃଥିବୀରେ ଯେତେସବୁ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ ଗଢ଼ା ହୋଇଛି, ସେମାନେ ଉପରୋକ୍ତ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାକୁ କେବଳ ଯେ ଭୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି ତାହା ନୁହେଁ, ଏହାର ନଗ୍ନ ଉଲ୍ଲଂଘନ ଘଟାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଘଟାଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ଉଦାହରଣ ସ୍ଵରୂପ, ଆମ ଦେଶରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ ଗଢ଼ା ହେବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଗତ ଶତାବ୍ଦୀର ତୃତୀୟ ଦଶନ୍ଧିରୁ । ଠିକ୍ ଯେପରି ଗୋଟିଏ ଜୀବକୋଷ କ୍ରମ-ବିଭାଜନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅନେକ କୋଷରେ ପରିଣତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ କୋଷ ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାନ୍ତି, ସେହିପରି ଯା ଭିତରେ ଅନେକ ଦଳ ନିଜକୁ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ବୋଲି ଦାବୀ କରି ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେତେକ ଦଳ ନିଜେ ତିଷ୍ଠି ନରହିପାରି ଅନ୍ୟ ଦଳରେ ସମ୍ମିଶ୍ରିତ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି ଅଥବା ଅବଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଛି, ଯେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ପୁଣି ଏକ ନୂଆ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ ଗଢ଼ାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ନୂଆ ଦଳଟି ଦାବୀ କରିଥାଏ ଯେ, ଉପସ୍ଥିତ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳମାନେ ମାର୍କ୍ସବାଦର ସଠିକ୍ ଲାଭନ ଅନୁସରଣ କରୁନଥିବାରୁ ନୂଆ ଦଳ ଗଢ଼ିବାର ସୈତିହାସିକ ପ୍ରୟୋଜନ ଦେଖାଦେଲା । ତା’ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ ଲାଲ୍‌ଧ୍ଵଜାଧାରୀ ଉଭୟ ପୁରୁଣା ଓ ନୂଆ ଦଳ ଭିତରେ ଅସରଳି ଖଣ୍ଡଯୁଦ୍ଧ, ଏବଂ ଏହା ସାମିତ ରହେନି କେବଳ ଗଣମାଧ୍ୟମ ବା ପ୍ରଚାର-ସାହିତ୍ୟରେ ବୌଦ୍ଧିକ ବିତର୍କ ନାଁରେ ପରସ୍ପରକୁ ଗାଳିଗୁଳଜ କରିବା ଭିତରେ, ବରଂ ବ୍ୟାପି ଯାଏ ରାଜନୀତିରେ ପିସ୍ତଲ ଓ ବୋମା ସାହାଯ୍ୟରେ ପରସ୍ପରକୁ ନିଃଶେଷ କରିବାର ଅଭିଯାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସ୍ତରରେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପଟରେ ଜୋସେଫ୍ ସ୍ଟାଲିନ୍(୧୮୭୮-୧୯୫୩)ଙ୍କ ଅନୁପନ୍ଥା ତୃତୀୟ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ (୧୯୧୯-୧୯୩୫) ଏବଂ ଅନ୍ୟପଟରେ ଲିଅନ୍ ଟ୍ରାକ୍ଟ୍ସି (୧୮୭୯-୧୯୪୦)ଙ୍କ ଅନୁପନ୍ଥା ଚତୁର୍ଥ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ (୧୯୩୮ରେ ଗଠିତ)ର ଅଂଶାଦାର ଦଳମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଲଗାତାର କନ୍ଦଳ ବେଳେବେଳେ ଅଧିକ ଜଘନ୍ୟ ଓ ହିଂସ୍ରରୂପରେ ବିସ୍ଫୋରଣ ହେଉଥିଲା, ଏକଥା ବିଶ୍ଵବାସୀଙ୍କର ସ୍ମରଣ ଥିବ । ଚୀନରେ ମାଓ ସେଡ୍(୧୮୯୩-୧୯୭୬)ଙ୍କ ଆହ୍ଵାନରେ ପରିଚାଳିତ ସାଂସ୍କୃତିକ ବିପ୍ଳବ (୧୯୬୬-୬୬) ଆଡୁଆଳରେ ଯେପରି ଲିଭି ସାଉଚି(୧୮୯୮-୧୯୬୯) ଓ ଡେଙ୍ଗ୍ ସିଆଓ ପିଙ୍ଗ୍ (୧୯୦୪-୯୭) ଓ ସେମାନଙ୍କ ଅନୁପନ୍ଥାମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଓ ଆକ୍ରମଣ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ଵବାସୀଙ୍କର ସ୍ମରଣ ଥିବ । ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି, ଗୋଟିଏ ଝଣ୍ଡା (ଲାଲ୍ ଝଣ୍ଡା), ଗୋଟିଏ ଉଦ୍‌ବୋଧନୀ ସଂଗୀତ (ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ), ଗୋଟିଏ ସମୋଧନ (କମ୍ପୋଜ୍), ଗୋଟିଏ ସଲାମ୍ (ଲାଲ୍ ସଲାମ୍) ତଥା ଗୋଟିଏ ଗୁରୁ ପରମ୍ପରା (ମାର୍କ୍ସ ଓ ଏଙ୍ଗେଲ୍ସ୍)କୁ ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ମାନୁଥିବା ବେଳେ ପାରସ୍ପରିକ ଆଚରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏଭଳି ପାଶବିକ ସ୍ଵରକୁ ଖସି ଯାଇଛନ୍ତି କିପରି? ଏହାର ଏକମାତ୍ର ସରଳ ଉତ୍ତର ହେଲା, ତଥାକଥିତ ଅକ୍ଟୋବର ବିପ୍ଳବ(୧୯୧୭)ର ମହାନାୟକ ବଲ୍‌ଶେଭିକ୍ ନେତା ଭି.ଆଇ.ଲେନିନ୍(୧୮୭୦-୧୯୨୪)ଙ୍କ ସମେତ କୌଣସି କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଇସ୍ତାହାରର ଉପରୋକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମଣଗାରକୁ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇନଥାନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ବା ଏପରିକି ଏକାଧିକ ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀ ଦଳ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ନିଜେ କିଛି ଲୋକଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ନୂଆ ଦଳ ଗଢ଼ିଛନ୍ତି, ଏବଂ ମତାଦର୍ଶଗତ ବିତର୍କ ନାଁରେ ନିଜ ଦଳକୁ ଏକମାତ୍ର ସତ୍ତା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ବୋଲି କହି ଅନ୍ୟକୁ ଭଣ୍ଡ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତାବାଦୀ ଦଉଡ଼ରେ ମାଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି । ଏହା ଫଳରେ କେବଳ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ ଯେ ପରସ୍ପରର ଶତ୍ରୁରେ ପରିଣତ ହୋଇଛନ୍ତି, ତାହା ନୁହେଁ, ଜୀବନ-ଜୀବିକାକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଶ୍ରମଜୀବି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗଢ଼ି ଉଠିଥିବା ସାଭାବିକ ଏକତାକୁ ବିଭେଦଗ୍ରସ୍ତ କରିଚାଲିଛନ୍ତି ।

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ ଓ ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀ ଏକ ଓ ଅଭିନ୍ନ ନୁହଁନ୍ତି

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଇସ୍ତାହାରର ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟରେ ପୁଣି କୁହାଯାଇଛି, “ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଶ୍ରମିକ ଦଳମାନଙ୍କ ଭଳି କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନଙ୍କର ଆଶୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି, ସବୁ ଶ୍ରମଜୀବି ଜନତାଙ୍କୁ ଏକ ଅବିଭକ୍ତ ଶ୍ରେଣୀରେ ପରିଣତ କରିବା, ପୁଂଜିପତି ଶ୍ରେଣୀର ରାଜୁତିକୁ ଉତ୍ତ୍ୟାତ କରିବା ତଥା ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀକୁ ରାଜନୈତିକ କ୍ଷମତାର ଅଧିକାରୀ କରାଇବା” । ପାଠକେ ସ୍ଵକ୍ଷୁଭାବେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଜାଣି ପାରିବେ ଯେ, ଏଠାରେ ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀକୁ କ୍ଷମତାସୀନ କରାଇବା କଥା କୁହାଯାଇଛି, କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ କିମ୍ବା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ ନିଜେ କ୍ଷମତାସୀନ ହେବା କଥା କୁହାଯାଇନି; ଏହାର ଆହୁରି ଏକ ସରଳାର୍ଥ ହେଉଛି, କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ ନିଜେ କ୍ଷମତାକୁ ନିଜେ ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀକୁ ଏକତ୍ର ଓ କ୍ଷମତାଶାଳୀ କରାଇବା ହେଉଛି ସେମାନଙ୍କର ପରମ୍ପ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଏବଂ ଏହା ଏକ ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ ଯେ, ଗୋଟିଏ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀ କଥା କହିପାରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ନିଜେ ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀ ନୁହଁନ୍ତି । ଦଳ ଓ ଶ୍ରେଣୀ ଭିତରେ ଆକାଶ ପାତାଳ ଫରକ ରହିଛି । ଦଳ ସର୍ବଦା ସମୁଦାୟ ଶ୍ରେଣୀର ମୁଖ୍ୟମେଧ, ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ନେଇ ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀ ଦଳ ବା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ କ୍ଷମତାସୀନ ହୋଇଗଲେ ସମୁଦାୟ ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀ ଆପେଆପେ କ୍ଷମତାସୀନ ହୋଇଗଲା ବୋଲି ଭାବିନେବା ଏକ ଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା । କିନ୍ତୁ ଇସ୍ତାହାର ପ୍ରକାଶ ପାଇବାର ଗତ ୧୬୦ବର୍ଷ ଭିତରେ କ’ଣ ଦେଖାଗଲା ? ରଷିଆ, ପୂର୍ବ ଇଉରୋପୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରସମୂହ, ଚୀନ୍ ଓ କ୍ୟୁବା ଇତ୍ୟାଦି ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଘଟଣାପ୍ରବାହରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳମାନେ ହିଁ କେଉଁଠି ପୁଂଜିବାଦ ବିରୁଦ୍ଧରେ ତ ଆଉ କେଉଁଠି ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ବା ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ବିରୁଦ୍ଧରେ କଥା କହି ନିଜେ ରାଷ୍ଟ୍ରକ୍ଷମତା ଦଖଲ କଲେ ଓ କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ନିଜର ନିରଙ୍କୁଶ ଶାସନକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ କେବଳ ନିଜର ରାଜନୈତିକ ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଯେ ଶ୍ରେଣୀ ଶତ୍ରୁ କହି ସଶସ୍ତ୍ର ଦମନ କଲେ ତାହା ନୁହେଁ, ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀ ଓ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କର ମାନବାଧିକାର ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ

ଆନ୍ଦୋଳନ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଅକଥନୀୟ କଟକଣା ଓ ଅତ୍ୟାଚାର ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦୀ ରଖିଲେ । ଏବେକାର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ ମାନଙ୍କର ମହାଗୁରୁ ଖୋଦ୍ ଲେନିନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଗୁପ୍ତ ପୋଲିସ୍ ସଂସ୍ଥା ‘ଚେକା’ ଦ୍ଵାରା ରକ୍ଷିତରେ ୧୯୧୮ରୁ ୨୨ ଭିତରେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ଅଶୀ ହଜାର ସରକାର-ବିରୋଧୀ ଲୋକଙ୍କୁ ନିର୍ବଚାରରେ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିବାର ଐତିହାସିକ ପ୍ରମାଣ ରହିଛି । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳର ଶାସନ ଯେ ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀର ଶାସନ ନଥିଲା, ତାହାର ଅକାତ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ବିଶ୍ଵବାସୀଙ୍କୁ ମିଳିଲା ଗତ ୯୦ଦଶନ୍ଧିର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ, ଯେତେବେଳେ କି ଯେଉଁ ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀ ଦିନେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷିତା ଓ ପୂର୍ବ ଇଉରୋପୀୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ କ୍ଷମତାସାଧନ ହେବାରେ ପ୍ରବଳ ଉତ୍ସାହ ଦେଖାଇଥିଲା, ସେହି ଶ୍ରେଣୀ ହିଁ ସେତିକି ଉତ୍ସାହ ସହକାରେ ଏହି ଦଳମାନଙ୍କୁ ଗାଦିଚ୍ୟୁତ କରାଇଲା । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳର ଶାସନ ମାନେ ହିଁ ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀର ଶାସନ- ଏହି ଯେଉଁ ସହଜିଆ ଅଥଚ ବିପଜନକ ସମାଜରଣ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ଵର ବୌଦ୍ଧିକ ଜଗତକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିରଖିଥିଲା, ତାହା ତତକ୍ଷଣାତ୍ ଇତିହାସର ଅମୋଘ ନିୟମରେ ପାଣିବୁଦା ଭଳି ମିଳେଇଗଲା । ମନେ ହେଲା, ମାର୍କ୍ସ ଓ ଏଙ୍ଗେଲ୍ସ୍ ସତେ ଯେପରି ନିଜନିଜ କବର ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସି ବର୍ତ୍ତମାନର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନଙ୍କୁ ସବିଦୁପ ଚେତାବନୀ ଦେଇଗଲେ, ‘ହେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଗଣ, ଆମେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଇତ୍ସାହାରରେ ସ୍ଵଷ୍ଟଭାବେ କହିଥିଲୁ, ତୁମେମାନେ ନିଜେ କ୍ଷମତାକୁ ନୟାଇ ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀଙ୍କୁ କ୍ଷମତାସାଧନ କରାଇବ; କିନ୍ତୁ ତୁମେମାନେ ଏହାର ଓଲଟା କାମ କଲ; ନିଜ ଦଳକୁ କ୍ଷମତାସାଧନ କରିବା ସହିତ ନିଜେ ଜଣେଜଣେ ରାଷ୍ଟ୍ରମୁଖ୍ୟ ଅବା ମନ୍ତ୍ରୀ ବନିଲ; ତେଣୁ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ହିଁ ଘଟିଲା; ଇତିହାସର ପ୍ରକୃତ ନାୟକ, ଶ୍ରମଜୀବି ଜନସାଧାରଣ ତୁମକୁ କ୍ଷମତାଚ୍ୟୁତ କରାଇ ଉଚିତ୍ ଶିକ୍ଷା ଦେଲେ’ ।

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ତାତ୍ଵିକ ମାର୍ଗଦର୍ଶୀ

ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରେ, ଯଦି କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ ନିଜେ କ୍ଷମତାକୁ ଯିବେନି କି ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଭାବେ ବୁଝାଶୁଝା କରିବେନି ତେବେ ସେମାନେ କରିବେ କ’ଣ ? ଏହାର ଏକ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଇତ୍ସାହାରର ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଏହିଭଳି ସ୍ଥାନ ପାଇଛି, “ଗୋଟିଏ ପଟରେ ଯେ କୌଣସି ଦେଶର ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀ ଦଳଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ ହିଁ ହେଉଛନ୍ତି ସବୁଠୁଁ ଅଗ୍ରଦର୍ଶୀ ଏବଂ ସଂକଳ୍ପବନ୍ଧ ଗୋଷ୍ଠୀ, ଯେ କି ଅନ୍ୟସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଗକୁ ଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେଇଥାନ୍ତି; ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପଟରେ ଶ୍ରମିକ ଆନ୍ଦୋଳନର ଗତିଧାରା, ଅବସ୍ଥା ତଥା ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମି ଓ ସାଧାରଣ ଫଳାଫଳକୁ ଠିକ୍ ଭାବେ ଆକଳନ କରିବା ବ୍ୟାପାରରେ ବିଶାଳ ଶ୍ରମଜୀବି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ତୁଳନାରେ ସେମାନଙ୍କର ଏକ ତାତ୍ଵିକ ଉତ୍କର୍ଷ ରହିଛି” । ଏହାର ସରଳାର୍ଥ ହେଲା, କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନେ ଅଗ୍ରଦର୍ଶୀ ଭାବେ ପଛରେ ରହି ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀକୁ ଆଗକୁ ଠେଲିବେ, କିନ୍ତୁ ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀର ନେତା ସାଜି ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀକୁ ନିଜର ଗୋଡାଣିଆ କରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଗତ ୧୨୦ବର୍ଷ ଭିତରେ ଆମେ କ’ଣ ଦେଖିଲେ ? ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳର ନେତାମାନେ କେଉଁଠି ସାମରିକ ଶାସନ ବଳରେ ତ ଆଉ କେଉଁଠି ଭୋଗରେ ଠିଆ ହୋଇ ମନ୍ତ୍ରୀ, ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରମୁଖ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ପଦବୀକୁ ନିଜେ ମଣ୍ଡନ କଲେ ଏବଂ ନିଜ ଦଳ, ସରକାର ଏବଂ ନିଜ ସପକ୍ଷରେ ତାଳିମାତ ଓ ଜିହାବଦ ଯୋଗାତ କରିବାକୁ ଯାଇ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଗୋଡାଣିଆ ରଖି ରଖିଲେ । ଏହିପରି କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତାମାନେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଇତ୍ସାହାର ଅନୁଯାୟୀ ତାତ୍ଵିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶ୍ରମଜୀବି ଜନତା ପାଇଁ ଅଗ୍ରଦର୍ଶୀ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଚଳନ୍ତି କ୍ଷମତା ରାଜନୀତିର ଦଉଡ଼ରେ ନିଜେ ଅଗ୍ରଗାମୀ ହେବାର ଅଦମ୍ୟ ନିଶ୍ଚାରେ ମତୁଆଲ୍ ରହିଲେ । ଏହାର ପରିଣତି ସବୁଠି ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଯେଉଁ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତା ଥରେ ଦଳର କି ରାଷ୍ଟ୍ରର ମୁଖ୍ୟ ହୋଇଗଲା ସେ ଅତିଶୟ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ପହଞ୍ଚିବା ସତ୍ତ୍ଵେ ସେହି ପଦବୀକୁ ହାତଛତା କରିବାକୁ ନାରାଜ । କେବଳ ଅକାଳ ବା ଅତିଶୟ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ବା ଅଥର୍ବତା କାରଣରୁ ନଚେତ୍ ଅଦମନୀୟ ଜନବିଦ୍ରୋହର ଚାପ ସମ୍ମୁଖରେ ନିଜର ନିସହାୟତା ଯୋଗୁଁ ସେହି ନେତାମାନେ ତାଙ୍କର ପଦବୀକୁ ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତି । ବର୍ଷବର୍ଷ ଧରି ମତାନ୍ତତା ଏବଂ ଅନ୍ଧାନୁଗତ୍ୟର ବଳୟ ଭିତରେ ଆବଦ୍ଧ ରହି ସେମାନେ ନିଜକୁ ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀ ଓ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ ପାଇଁ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ଭାବି ନିଅନ୍ତି; ସତେ ଯେପରି ସମଗ୍ର ସୃଷ୍ଟିରେ ତାଙ୍କ ଭଳି କେହି ନଥିଲେ ବା କେହି ଆଉ ଆସିବେନି, ଏବଂ ତାଙ୍କ ଅନ୍ତେ କେବଳ ମହାପ୍ରଳୟ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ଏହି ରୁଗ୍ଣ ଆତ୍ମବିତ୍ତିମା ଓ କ୍ଷମତାନ୍ତତାର ଜ୍ଵଳନ୍ତ ଉଦାହରଣ ହେଉଛନ୍ତି ୮୨ବର୍ଷୀୟ ଫିଡେଲ୍ କାଷ୍ଟ୍ରୋ, ଯେ କି ୧୯୪୯୦ରୁ ଏଯାବତ୍ କ୍ୟୁବାର ରାଷ୍ଟ୍ରମୁଖ୍ୟ ରହିଆସିଛନ୍ତି ଏବଂ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ଏବଂ କର୍କଟ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ଚଲାବୁଲା କରିବାର ସାମର୍ଯ୍ୟ ହରାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ଵେ ଚଳିତ ନିର୍ବାଚନରେ ପୁଣି ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦବୀ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହୋଇଛନ୍ତି । ମନେହୁଏ ଏହିସବୁ ପ୍ରକାଶ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତାମାନେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଇତ୍ସାହାରର ଉପରୋକ୍ତ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା- ମାର୍ଗଦର୍ଶୀ ଭାବେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଆଗେଇଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା- କୁ ଠିକ୍‌ରୂପେ ବୁଝି ପାରିନାହାନ୍ତି ବା ଜାଣିଶୁଣି ଉପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ।

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନଙ୍କର ମୌଳିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ଇତ୍ସାହାରର ୪ର୍ଥ ଓ ଶେଷ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅନ୍ୟସମସ୍ତ ବିରୋଧି ଦଳମାନଙ୍କ ସହିତ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନଙ୍କର ସଂପର୍କ ବିଷୟରେ ଅବତାରଣା କରାଯାଇଛି । “ସେମାନେ ସମସ୍ତ ଦେଶର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଦଳଗୁଡ଼ିକଭିତରେ ଏକତା ଓ ସହମତି ଗଢ଼ିତୋଳିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିବେ । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ ନିଜର ଚିନ୍ତା ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ଗୋପନ ରଖିବାକୁ ଘୃଣା କରନ୍ତି । ସେମାନେ ଖୋଲାଖୋଲି ଘୋଷଣା କରନ୍ତି ଯେ, ସେମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି, ପ୍ରଚଳିତ ସମସ୍ତ ସାମାଜିକ ଅବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବୈପ୍ଳବିକ ରୂପାନ୍ତର । . . . ଶ୍ରମଜୀବି ଜନତା ନିଜର ଶୃଙ୍ଖଳ ଛଡ଼ା ଆଉକିଛି ହରାଇବାର ନାହିଁ । ସେମାନେ ହିଁ ସମୁଦାୟ ବିଶ୍ଵ ଉପରେ ବିଜୟ ଲାଭ କରିବେ । ସବୁଦେଶର ଶ୍ରମଜୀବି ଏକ ହୁଅ” । ଗଣତନ୍ତ୍ରର ପ୍ରବାହକୁ ସୁଦୃଢ଼ୀକରଣ କରିବା, ତଥା କ୍ଷମତାକ୍ରାନ୍ତୀ ସହିତ ଜଡ଼ିତ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଗୋଷ୍ଠୀକନ୍ଦଳ କିମ୍ବା ଗୋପନ କ୍ଷତଯନ୍ତ୍ରରେ ନିଜେ ଲିପ୍ତ ନହୋଇ ସମାଜର ମୌଳିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ ଅଗ୍ରଦର୍ଶୀର ଭୂମିକା ଅବଲମ୍ବନ କରିବେ, ଯାହା ଫଳରେ ଶ୍ରମଜୀବି ଜନସାଧାରଣ ଦିନେ ସସୃଷ୍ଟ ସମ୍ପଦସମୂହ ଉପରେ ବିଜୟ ହାସଲ କରିପାରିବେ । ଏଠାରେ ଇତ୍ସାହାର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ କି ସେମାନଙ୍କ ଦଳର ବିଜୟ କଥା କହିନି । ମହାଭାରତରୁ ଏକ ଉଦାହରଣ ଦେଇ କହିଲେ, ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀ ନିଜେ ହିଁ ଗାଣ୍ଡିବ ଧରି ଯୁଦ୍ଧଚାଳନା କରିବ, ଏବଂ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ କୃଷ୍ଣ ଭଳି ଶ୍ରମିକଶ୍ରେଣୀର ସାରଥୀ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ, ସିଂହାସନ ଲାଭ ଆଶାରେ ନୁହେଁ, ଧର୍ମର ଜୟ ପାଇଁ ।